

Forfatter: Heiberg, Johanne Luise

Titel: Udrag fra Et liv genoplevet i erindringen, Bind I 1812-42

Citation: Heiberg, Johanne Luise: "Et liv genoplevet i erindringen", i Heiberg, Johanne Luise: *Et liv genoplevet i erindringen*, udg. af Niels Birger Wamberg , Gyldendal, 1973-74., s. 357. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibfr01-shoot-idm139849787759264/facsimile.pdf> (tilgået 03. maj 2024)

Anvendt udgave: Et liv genoplevet i erindringen

personlig bekendtskab med ham, holdt af ham. Det var således virkelig en sorg for os alle at se en orm gnave på dette unge, friske liv. Da han og jeg omtrent var i alder sammen og så mange år yngre end Heiberg og hans moder, havde jeg ofte med vemod tænkt, at vi to stakler ville blive tilbage, når de andre havde forladt os, og nu lod det til, at den yngste af os alle skulle blive den første, der brød vor kreds. Udviklingen af hans sygdom gik langsomt frem og trak sig ud til flere år, end vi havde håbet. Men Heibergs stakkels moder gik ideoigt i den pinligste angst for sin yndling.]

[Inden sæsonens slutning havde det københavnske publikum den glæde at gøre bekendtskab med et ualmindeligt talent og en endnu ualmindeligere personlighed, begge dele forenet i Clara Schumann. Jeg havde den glæde, at denne kunstnerinde straks ved sin ankomst opsogte Heiberg og mig i vort hjem, hvor vi flere gange havde den glæde at modtage hende. Hun gjorde straks et stort indtryk på os begge ved sin elskværdige, tiltalende, interessante person. Og da hun nu bad mig assistere sig på den koncert, hun agtede at give på Det kongelige Teater, var det mig umuligt at afslå denne talende mand, disse rørende, talende, melankolske øjne, denne stemme, en bøn, uagtet det at træde frem og deklamere var noget, jeg i lang tid havde afslået alle. Jeg fik da Heiberg til at skrive et lille digt, der hed »Ingen deklamationer«, som jeg fremsagde på hendes koncert. Det er dog åndens, personlighedens triumf, at hvor denne er tilstede, der gribes alle, selv den ræste, af dens magt, og hos hvem var disse egenskaber rigere tilstede end hos Clara Schumann? Når hun sad ved klaveret og spillede sine herlige musiknumre, hvad var det da, der greb alle? Ikke færdigheden, den havde mange andre i en endnu højere grad end hun, det var den ånd, der gik fra hendes inderste med en varme, med en inderlighed, med en dybde, en renhed i følelsen over til de døde taster og fremlokkede toner så dybe, så smeltende, at de tvang tilhørerne til at lytte med ærbødighed til, hvad der her skænkedes dem af et rent kunstnersind og -hjerte. Ja, personligheden hos en kunstner, det er hovedsagen; hvor den ikke er tilstede, der kan vel færdigheden forbyde, fremkalde applaus, men indtrykket, det blivende indtryk, kan kun personligheden fremkalde. Det menneskelige hos kunstneren, det er og bliver basis, hvorpå

der kan bygges i længden; hvor denne mangler, flygter indtrykket lige så hurtigt bort, som det fremkaldes. Og atter her viste det sig, at geniet ikke ældes af tiden, men bestandig skyder friske skud, der bevarer det for at blive gammelt, når personligheden og geniet opvokser med hinanden og gensides forædler hinanden, thi da madame Schumann 16 år efter atter besøgte København, brændte den unge kunstnersjæl endnu i hende med en friskhed, en fylde, der måtte glæde alle, som havde hjerte og sans for, hvad kunst er. Mange sorger, mange bitre, hjerteskræende sorger var inidertid gået igennem dette varme hjerte i disse 16 år. Det forekom mig, at jeg kunne læse i hendes øjne, i hendes stemme og tale, at mangt et blad af hendes livshistorie nu var tæt beskrevet med mangen en bitter livserfaring, med mangt et fejlslaget håb, at mange illusioner var opløst og tilintetgjort, men at hendes inderste væsen kun derved var styrket og fæstnet og hævet, og hvo tør da klage over modgangen, når den kan have denne virkning, hvo vil da undvære den, bortbytte den med den altid glatte, smilende lykke? Hendes spil var om muligt endnu inderligere, fuldere, end mere af sjælen gennemsigtig og gripende. Jeg hørte hende atter efter 16 år, ja man bør egentlig sige, jeg så hende atter spille, thi se på hende var nødvendigt, se hvorledes ånden, den inderlige, spejlede sig af i hvert et træk, i øjets ild, i kindens rødme, i mundens vibreren. Ak, hvor er det dog herligt, at ånden, den usynlige, kan træde så synlig frem, at vi ser, hvad der kun kan anes, og aner, hvad der kun kan ses. Medens jeg nedskriver disse linier om en kvinde, der vist næppe har anelse om, hvad indtryk hun har gjort på mig, ligger der her hos mig på bordet nogle visne blomster, hun engang gav mig for 16 år [siden] d. 15. april 1842. Jeg blev rørt over atter at genfinde hendes gave, de har ligget indsvøbt i al stilhed i disse 16 år, medens giverinden og modtagerinden har været udsat for livets storme. De er nu visne, disse blomster, men formen er der endnu, og af den kan jeg se, at det har været violer. Jeg vil nu atter gemme dem i den lille skuffe, hvor de har hvilet i 16 år, når de da atter om 16 år engang betragtes, måske ikke af mig, hvad er da min fjerne veninde og jeg? Er vi da måske selv visne? Nu vel! det er jo bestemmelsen, når kun formen, den indre form, må blive tilbage. Gid vi da må kunne sige med sangeren: